

Inleiding:

De polder Eendracht, een oude veenderij, is gelegen in de driehoek gevormd door de Haarlemmerweg aan de noordkant, de oude Osdorperweg aan de zw-kant, en in het oosten tuinstad Geuzeveld en de Osdorper binnenpolder.

De polder is relatief erg gevarieerd en gekenmerkt door deels nogal slecht onderhouden akkerland en slechts enkele stukjes weiland, welke voor vogels weinig betekenen.

De polder wordt doorkruist door een 4-tal rechte secundaire wegen, met hier en daar bomen erlangs. Tevens vinden we langs deze wegen een 10-tal kleine bosjes, met een doorsnee van gemiddeld enkele 10-tallen meters. Het vrij open loofhout met veel vlier ertussen dateert gedeeltelijk van de laatste wereldoorlog, maar is meest nog veel jonger.

Alle andere in de naaste omgeving liggende polders bestaan uit weiland en hebben nauwelijks bomen; ze dragen een heel ander karakter.

Het aan de overzijde van de Haarlemmerweg en spoorweg gelegen Sloterdijk (spuitvelden) heeft ongetwijfeld z'n invloed op het voorkomen van bepaalde vogels gehad.

De excursies naar het betrokken gebied hebben zich doorgaans speciaal gericht op "het meertje", een oude veenplas, met de eromheen liggende smalle strookjes loofhout en de stukken akkerland in die buurt. Eigenlijk is alleen dit gedeelte van de polder redelijk frequent bezocht, maar het is, of liever was, dan ook het meest karakteristieke deel. Op de lijst zijn daarom wel aanvullingen mogelijk.

De bedoeling van het publiceren van een samenvatting van een 5-tal jaren vogelwaarnemingen is dan ook niet het voorschotelen van een complete avifauna, maar het geven van een indruk van een gebied, zoals er veel meer te bedenken zijn, dat door de tegenwoordige vogelaar over het hoofd gezien, wellicht zelfs als waardeeloos bestempeld, wordt.

Het gebeurt gelukkig menigeen nog, dat hij persoonlijke waarde gaat hechten aan een bepaald terreintje, hoe eenvoudig ook; juist dan leert men een gebied en z'n ontwikkeling echt goed kennen en voelt men des te meer de dreiging van bijvoorbeeld de alles verslindende stad. Was een 5-tal jaren geleden de polder Eendracht nog een rustig, tamelijk uitgestrekt aandoend, gebied met een "eigen karakter", gedurende de laatste jaren na de komst van volkstuintjes, sportvelden en een bijenstand, plus nieuwe weg, met natuurlijk bijbehorende gazonberm en kale sloot, wordt de invloed van de naderende stad steeds duidelijker. De half-verwilderde bossages langs de oude weggetjes en het rustieke meertje passen niet bij al die nieuwe dingen er vlak tegenaan en bijna rondom. Ze zijn verworpen tot een halve afvalstortplaats en autokerkhof. De tuintjes zullen ongetwijfeld nieuwe vogels aantrekken, maar het "fijne" van de oude polder is weg.

Het betreft hier geen mooi natuurgebied dat verloren gaat; velen zullen de schouders ophalen en de nieuwe benutting prefereren. Maar het blijft een zoveelste vingerwijzing; vandaar toch de navolgende lijst als een schamel beeld van hoe het was.

februari 1969

P.H. Blekendaal
L.S. Buurma

Opmerkingen:

- aantallen: naast in getallen aangegeven als volgt:
(een) enkel(e): 1 t/m 5
diverse (= div.): 6 t/m 10
(vrij) veel : meer dan 10.
- afkortingen: brv = broedvogel
(br)p = (broed)paar
dtr = doortrekker
wg = wintergast
jv = jaarvogel (gehele jaar te zien)
tg = toevallige gast.

Verder:

Osd.b.p. = Osdorper binnen-polder
vt = volkstuintjes
Std = Sloterdijk (spuitvelden)
aanw. = aanwezig
conc. = concentratie
ex = exemplaar, c.q. exemplaren
four. = fourageren,
gez. = gezien
seiz. = seizoen
Sl.pl = slaappleats
verm. = vermoedelijk
vgl. = vergelijk
weil. = weiland
ws = waarschijnlijk, etc.

Bij de samenstelling zijn een aantal gegevens van A. Hartog verwerkt, waarvoor dank.

LIJST:

Dodaars:

tg; gez. in jan. en febr.; weinig geschikt biotoop aanwezig;
wel brv in Osd.b.p.

Blauwe reiger:

jv maar geen brv, steeds een enkel ex aanw.; 's winters bij vorst soms muizenjacht op akkers (eenmaal mol zien vangen tussen bossages van P. rond vt). In juli '68 in geboomte rond meertje soort slaapproep (max. 10 ex).

Lepelaar:

tg, 10-4-'66 1 ex four.; na broedtijd ('65-'66) enkele keer overvliegend: vogels van de vlak na de broedtijd op Sloterdijk huizende groep.

Wilde eend:

jv en brv (veel). In herfst soms tot 1000 ex op akkers (er wordt op gejaagd)
(Is er ook fouragetrek van overdag in stadswater zwemmende ex ?)

Zomertaling:

tg; in 1965 1 broedgeval.

Wintertaling:

tg na broedtijd

Slobeend:

brv in sommige jaren, een enkel paar. In 1965 wellicht diverse; verder tg; broedde langs welig, half dichtgegroeide, slootjes, ôô bij elkaar in troepje (1965: 8 ex). Algemener in aangrenzende polders.

Smient

tg, 2-5-1965 en 13-2-1966, 1 ♂ op meertje.

Kuifeend

in maart en april tot max. 7 (3 p.) op meertje. Alleen in 1964 met zekerheid broeden vastgesteld (1 p. met 6 pulli); div. brp in Osd.b.p. en ook op Std. Neemt ook hier in aantal toe (in vergelijking met de jaren vóór de beschouwde periode).

Tafeleend

tg, 11-10-1968: 1 ♂ op meertje

"Ganzen"

in januari overtrekkend waargenomen

Knobbelzwaan

11-2-1967: 4 ex overvl., toch ws allemaal halftamme stads- of plattelandsvogels.

Kleine zwaan

1-2-1963 3 ex overvl. die in Osd.b.p. gefour. hadden. In winter nog enkele waarnemingen van een overtrekkende troep (Std)

Buizerd

tg febr. 1963 1 ex aanwezig, geregeld toen houtduiveresten te vinden.

Ruigpootbuizerd

tg 7-11-1964, 1 ex in gevecht met sperwer.

Sperwer

tg 7-11-1964, zie ruigpootbuizerd.

Boomvalk

mei, juni, juli 1965 geregeld four. Heeft toen mogelijk in vlakbij gelegen Lutkemeerpolder gebroed.

Torenvalk

jv en brv min. 1 p (broeden vastgesteld in Kruithuis aan Haarlemmerweg; - zo niet broedend in polder, dan toch in naaste omgeving. Normaal 1 à 2 four., in 1964 tot 7 ex (oct.). Na afname waarn. frequentie lijkt de soort weer meer te verschijnen.

Patrijs

brv, een enkel p.; verdwijnt in wintermaanden doorgaans (op Std. dan juist soms veel en grote koppels).

Waterhoen

jv en brv, diverse p., soms kleine conc. four. (1968 tot 20 ex) vogels buiten br.seizoen.

Meerkoet

jv en brv op meertje 2 à 3 p., telkens meeste broedsels verstoord (uitgehaald). In winter slechts enkel ex; ook geen conc. op akkers en weil.

Scholekster

in maart en april bezoek van naburige brv (Osd.b.p. - Std)- geen brv.

Kievit

brv, vrij veel br.p.; dtr: max. troep van 200 ex; tot in dec. waargenomen (bij zachte winter). Enige steltloper voor wie de overwegend uit akkerland bestaande polder een redelijk goed broedbiotoop vormt.

vgl. Osd.b.p. waar div. scholeksters, grutto's en tureluurs naast kievit voorkomen.

Goudplevier

tg, 28-12-1965, 50 ex op akkerland. Vgl. omliggende weilandpolders: ieder winterhalfjaar tot 100-en !

Watersnip

oct., nov., dec., jan. steeds slechts enkel ex in sloot of drassig stukje akker/weiland.

Houtsnip

heel nov. t/m 15 dec. 1964 1 ex in klein loofbosje. tg.

Wulp

na broedtijd dtr (enkel ex) juni-juli; geen brv. in omgeving.

Grutto

brv in 1965 (enkel paar); geen dtr.

Oeverloper

dtr. In juli en aug. steeds een enkel ex.

Tureluur

brv in sommige jaren ? (1 p.) - toevallig bezoek van naburig terr.

Groenpootruiter

tg, in april en mei overvl. (ex van Std)

Kemphaan

tg, 13-4-1968, troepje (dtr).

Zilvermeeuw

enkel ex van Std. boven polder, veel slaaptrek over polder naar Std. (geldt ook voor storm-, kok- en grote mantelmeeuw)

Grote mantelmeeuw

zie zilvermeeuw; slaaptrek, geen four.

Stormmeeuw

zie zilvermeeuw

Kokmeeuw

fv, over- en rondvl., div. tot vele vogels van Std (daar soms brv). Op natte stukken akker soms four. troepjes.

Holenduif

tg, 3-6-1963: 3 ex; 3-9-1964: 1 ex; 11-4-1965: 2 exx;
15-4-1967: 3 ex.

Houtduif

brv, div. paren. fv, buiten broedtijd soms troepen op akkers, max. 150; geen sl.plaatsen.

Turkse tortel

tg, 25-4-1965: 1 ex, 24-4-1966: 1 ex.

Koekoek

brv. van eind apr. tot beg. juli, meestal enkele ôô roepend.

Steenuil

tg, aug., sept., oct. 1964: geregeld 1 ex jagend. Verder op 22-5-1965 in wilgen bij meertje. Broedde vroeger langs Osdorperweg. Gaat nu sterk achteruit rond Amsterdam.

Kerkuil

tg, oct. 1964 geregeld 1 ex jagend. Op 21 en 28 nov. 1964 1 ex in vervallen schuurtje, daar ook op 25-6-1965. Broedt nog steeds in naaste omgeving.

Ransuil

brv in minstens 1 paar. 1964: broedsel uitgehaald. 1965: 2 broedsels waarvan 1 verstoord. 1966 en 1967 succesvol broeden niet goed bekend. 1968: 3 jongen groot in kraaiennest in vrijwel losse boom, nadat traditionele broedplaats wegviel door kappen.

Wintergroepen gemiddelden: 1963/'64 4; 1964/'65 7; (max. 2-1-1965: 9); 1965/'66: 3. Daarna onregelmatige waarnemingen.

Gierzwaluw

Geen brv, wel in directe omgeving. (zie vervolg na "ijsvogel")

IJsvogel

tg, 30-10-1960, 1 ex boven meertje.

Gierzwaluw, vervolg:

fourageert vrij veel boven polder, vooral veel langs de Haarlemmerweg, direct na de broedtijd. (het grootste deel van de troepen van vele 100-en vliegt dan boven de spuitvelden van Std).

Er worden dan langs de Haarl. weg veel verkeersslachtoffers gevonden. Op 16-7-1968 om + 21.00 was een troep van 200 ex druk bezig vlak boven de bomen vliegende insecten weg te vangen, waarbij de vogels in één gesloten, éénrichtingsverkeers-circuit vlogen. Het betrof vogels uit Amsterdam.

Wielewaal

tg, in 1964 gedurende broedtijd zeer veel waarnemingen, ook van 2 ex, broedgeval ?

Groene specht

tg, 27-4-1964, 1 ex bij meertje overstekend /weg

Grote bonte specht

van eind sept. tot eind febr. aanwezig, meestal 1 ex, maar soms meerdere. Geen brv, ook nooit in broedseizoen gezien. De soort verschijnt in winterhalfjaar vrijveel op het platteland.

Kuifleeuwerik

tg, 13-3-1966 2 ex, waaruit blijkt hoe sterk deze soort aan zijn biotoop gebonden is en hoe weinig hij zwerft. Komt veel voor in de aangrenzende tuinsteden, typische standvogel.

Veldleeuwerik

brv in veel broedparen. In herfst en winter soms grote trek-troepen op akkers, tot 100-en ex.

Strandleeuwerik

tg, 2-1-1965: 20 ex op / niet-geploegde akker (ws. vogels van Sloterdijk.)

Boerenzwaluw

Geen brv, wel langs randen van polder. Geregeld four. ex. In '68 na broedtijd bij meertje slaappleatsje van 10-tallen.

Huiszwaluw

geen brv; ook broedend aan boerderijen langs Osdorperweg; slechts weinige four. vogels.

Graspieper

brv in enkele paren, soms wel veel dtrek. Veelal ook hele winter een enkel ex aanwezig.

Oeverpieper

tg, 11-1-1969: 1 ex.

Witte kwikstaart

brv, enkele tot diverse paren langs randen, verder weinig aanwezig.

(Eendracht, 6e blz.)

Gele kwikstaart

brv enkele paren. Na broedtijd wat meer aanwezig ? Van begin aug. tot midden sept. roepend overvliegende ex naar slaappleats in Sloterpark - in aanleg - tot na zonsondergang.

Winterkoning

jv en brv in diverse paren, hier en daar in kleine bosjes.

Heggemus

jv en brv in diverse paren, hier en daar in kleine bosjes, soms in wat jonger hout dan winterkoning (brv. vt)

Grote lijster

dtr en wg in enkele ex, meestal bij meertje.

Kramsvogel

vooral dtr in variabel maar soms groot aantal (gem. enkele 10-tallen in bosjes en in troepjes op akkers en weiland).
wg in klein aantal; tot in april waargenomen.

Koperwiek

dtr in meestal groter aantal dan kramsvogel, meer in bossages. Ook hele winter door en tot in april aanwezig.

Zanglijster

brv in enkele tot div. paren, vooral rondom meertje en in vt (na aanleg vt meer brv), vooral dtr in geringe aantallen, ook 's winters wel aanwezig.

Beflijster

dtr in voor- en najaar tot max. 3 ex (1-5-1965), steeds bij meertje.

Merel

jv en brv, veel br.paren. Ook dtr. Toename in aantal br.paren na aanleg vt.

Tapuit

dtr in mei en sept; betreft slechts een enkel ex op akkers of plaatsen van wegen-aanleg.

Gekraagde roodstaart

brv in enkel ex, verm. niet ieder jaar ('65 bij meertje).
vt waarschijnlijk nog te jong voor deze en diverse andere soorten.

Roodborst

jv en brv in diverse paren. 's Winters slaapconcentraties vastgesteld (tot enkele 10-tallen)

Bosrietzanger

tg, 11-5-1964, 1 zingend ex bij meertje.

Rietzanger

tg, broedt wel in directe omgeving (Halfweg).
23-5-1965 2 zingende ex.

Spotvogel

typische broedvogel voor kleine loofbosjes in open land of tuinstad (omg. Amsterdam overal in loofbosjes van een zekere minimale grootte). max. aantal brv. + 15 paar.

Zwartkop

brv in slechts een enkel paar, bij meertje, en in vt. Laatste waarneming: 15-10-1965 (1 ex)

Tuinfluitier

brv in vrijveel ex, vooral in vt, ook in bosjes rond meertje.

(Eendracht, 7e blz.)

Braamsluiper

tg, 18-9-1966, 1 ex bij meertje

Grasmus

brv in vrijveel ex, in wat minder oude bossages dan tuinfluiter.

Fitis

brv in veel paren in alle bossages.

Tjiftjaf

brv in enkele paren (tot diverse), in ouder hoger hout dan fitis.

Goudhaantje

wg in klein aantal in sommige winters.

Vuurgoudhaantje

tg, 5-12-1964: 3 ex in loofbosje (vrij hoog), 3-10-1965 1 ex op zelfde plaats.

Grauwe vliegenvanger

brv in een enkel p. Ook enkele paren langs randen van polders, bij boerderijen.

Bonte vliegenvanger

tg (dtr): 4-9-1965 1 ex, 26-9-1965 2 ex, en 3-10-1965 2 ex (ws zelfde).

Koolmees

jv en brv diverse broedparen, in 1965 3 koolmees- en 2 pimpelmeeskastjes bij meertje opgehangen. Direct belangstelling, echter kastjes na een maand verdwenen. Buiten broedtijd soms veel vogels in troepen (1965/'66 !) In 1966 15 kasten in vt-complex (PW-strook rondom); 1 of 2 kasten bezet, na 1 jaar kastjes weggehaald.

Pimpelmees

jv en brv slechts enkel p (zie:koolmees). De mezen zullen waarschijnlijk dankzij vt toenemen (allerlei kunstmatige holtes als pijpen e.d.).

Zwarte mees

tg, 14-10-1967, 3 ex.

Rietgors

dtr, slechts weinig opgemerkt.

Groenling

brv enkel br.paar, vooral vt.; Buiten broedtijd soms troepje. dtr, zal ongetwijfeld steeds meer op vt komen.

Putter

Heeft mogelijk in 1965 of 1966 gebroed. Alleen een enkele keer in broedtijd gezien; maar één winterwaarneming: 30-12-'68: 2 ex.

Sijs

Onregelmatige wg in klein aantal, max. 25-2-1967: 50 exx.

Kneu

waarschijnlijk brv, zingende ôô mogelijk afkomstig van naburige terreinen. vt zullen ws meer vogels trekken. Begin aug. tot midden sept. roepend overvliegende ex naar slaappleats in Sloterpark in aanleg.

Vink

Geen brv. Soms zeer veel dtr en ook wg; troepjes meestal niet groter dan ca. 10 ex.

(Eendracht, 8e blz.)

Keep

wg in vrij groot, maar variabel aantal. Maxima: 26-10-1965 100,
30-1-1966 150 ex.

Huismus

ju, brv op sport- en vt-complexen en randen van terrein. Be-
nutte ook nestkasten van vt. Geen grote aantallen buiten broed-
seizoen.

Ringmus

dtr, event. zwerver in kleine troepjes, soms vele 10-tallen,
van oct.-febr.

Spreeuw

brv van bebouwde randen van polder. Soms grote, op doortrek
zijnde, troepen van vele honderden op akkers. ook wg.
Veel slaaptrek over het gebied, naar het Westen.

Zwarte kraai

ju en brv in enkele paren in losse bosjes. De vogels slapen in
het Amsterdamse Bos (in ieder geval buiten het broedseizoen).

Bonte kraai

tg, 17-11-1963, 1 ex.

Roek

wg in klein aantal, slechts af en toe.
24-10-1965: troepje van 15 ex.

Kauw

ju, geen brv. Wel veel br.p. in Halfweg. Altijd slaaptrek langs
Osdorperweg naar Amsterdamse Bos.

Ekster

ju, brv in enkele paren in losse bosjes.

Vlaamse gaai

tg, een enkele keer in winter, 1 maal in april, steeds 1 ex.

F.H. Blekendaal,
Grasrijk 13 I,
Amsterdam - 18
Tf. 19.24.73

L.S. Buurma
Grasrijk 13 II,
Amsterdam - 18
Tf. 19.06.81

februari 1969

Bl/Bu/vDr